

1 Vad innebär den juridiska termen "föräldransvar" i praktiken? Vilka rättigheter och skyldigheter har den som har föräldransvar?

Föräldransvar är ett rättsförhållande som regleras av **familjerätten**. Förhållandet inleds när ett barn föds eller när fader- och moderskap fastställs. I det slovenska rättssystemet har barn födda utom äktenskapet samma rättigheter och skyldigheter som barn födda inom äktenskapet. Slovenien tillämpar ett system med "fullständig adoption". Detta innebär att adopterade barn behandlas likadant som biologiska barn.

Rättslig grund är **artikel 54 i den slovenska författningen (Ustava Republike Slovenije)**. Enligt denna har föräldrar rätt och skyldighet att sörja för, utbilda och uppfostra sina barn. Denna rätt och skyldighet får endast upphävas eller begränsas av de skäl som anges i lagen och för att skydda barns intressen. Barn födda utom äktenskapet har samma rättigheter som barn födda inom äktenskapet.

Föräldransvar omfattar en hel uppsättning rättigheter och skyldigheter som föräldrar har att efter bästa förmåga skapa förutsättningar för att säkerställa sina barns övergripande utveckling. Föräldransvaret delas av de två föräldrarna (artikel 6 i familjelagen [*Družinski zakonik*]).

Föräldrar ska beakta barnets bästa vid alla aktiviteter som rör barnet och i dess uppfostran respektera barnets personlighet, individualitet och värdighet.

Föräldrar har företräde framför alla andra vad gäller barnets omsorg och att ta ansvar för att främja barnets intressen. Föräldrar anses främja sitt barns intressen om de, särskilt med hänsyn till barnets personlighet, ålder, utvecklingsnivå och önskemål, uppfyller barnets materiella, känslomässiga och psykosociala behov genom att agera på ett sätt som visar omsorg och ansvar gentemot barnet, förser barnet med tillräcklig vägledning och uppmuntrar dess utveckling (artikel 7 i familjelagen).

Var och en av föräldrarna har en lika stor del av det huvudsakliga ansvaret för barnets omsorg, uppfostran och utveckling. Deras främsta uppgift är att verka för barnets bästa och staten ska ge det stöd som krävs för att de ska kunna fullgöra sitt föräldransvar.

Föräldransvar omfattar föräldrars rättigheter och skyldigheter avseende barnets liv och hälsa, uppfostran, skydd, vård, tillsyn och utbildning, samt deras rättigheter och ansvar i samband med företräde och underhåll av barnet, och förvaltning av barnets egendom. En behörig myndighet kan begränsa en förälders eller båda föräldrarnas utövande av föräldransvar, eller fränta en förälder eller båda föräldrarna föräldransvaret enligt villkoren som anges i familjelagen.

Föräldrar ska ta hand om sina barns liv och hälsa, och skydda, vårda, uppfostra och utöva tillsyn över dem. De ska ge sina barn förutsättningar för en hälsosam uppväxt och en balanserad personlig utveckling, hjälpa dem att utveckla sin förmåga att leva ett självständigt liv och försörja sig själva, försörja sina barn enligt bestämmelserna i familjelagen samt enligt bästa förmåga, se till att de får skolundervisning och utbildning som passar barnens förmågor, talanger och önskemål (artiklarna 135, 136 och 137 i familjelagen).

Ett barn har rätt till umgänge med båda föräldrarna och båda föräldrarna har rätt till umgänge med barnet (artikel 141 i familjelagen).

Föräldrarnas **rättsliga ansvar** för sitt barn anges i artikel 142 i lagen om förpliktelser (*Obligacijski zakonik*). Föräldrar är skadeståndsskyldiga för skada som ett barn under sju år åsamkat tredje man, oavsett om de bär ansvaret för den lidna skadan eller inte. Föräldrar är skadeståndsskyldiga för skada som ett barn över sju år åsamkat tredje man, såvida de inte kan styrka att de inte bär ansvaret för den lidna skadan.

I artikel 145 i familjelagen regleras rätten att **företräda** barnet i barnets relationer med världen utanför hemmet. Ett barn representeras av sina föräldrar om inte lagen föreskriver någonting annat (t.ex. om barnet är placerat i familjehem). Om någonting ska levereras till en minderårig eller om en minderårig ska underrättas om något får var och en av föräldrarna ta emot en sådan leverans eller underrättelse. Om föräldrarna lever åtskilda görs detta av den förälder som barnet bor hos, eller den förälder som har namngivits vid förlikning inför domstol eller i beslut om gemensam vårdnad enligt artikel 139 i familjelagen (artikel 145 i familjelagen).

Ett barns egendom förvaltas av barnets föräldrar i barnets intresse. Föräldrar får använda inkomst från sitt barns egendom, särskilt för barnets underhåll, uppfostran och utbildning, samt för familjens omedelbara behov om de själva inte har tillräckliga medel (artiklarna 147 och 148 i familjelagen).

2 Vem är det i allmänhet som har föräldransvaret för ett barn?

Var och en av föräldrarna har en lika stor del av det huvudsakliga ansvaret för barnets omsorg, uppfostran och utveckling. Deras främsta uppgift är att verka för barnets bästa (artikel 135 i familjelagen).

Föräldrarna utövar föräldransvaret i samförstånd och med barnets bästa för ögonen. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor (*center za socialno delo*). De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Om föräldrarna lever åtskilda och inte har gemensam vårdnad om barnet fattar de i samförstånd, och med beaktande av barnets bästa, beslut i viktiga frågor som rör barnets utveckling. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare.

Den förälder som har vårdnaden om barnet fattar beslut i frågor som rör barnets dagliga liv och deras stadigvarande bosättning, förutsatt att detta inte har en negativ inverkan på frågor som har väsentlig betydelse för barnets utveckling.

En domstol fattar beslut i de fall där föräldrarna inte kan komma överens i frågor som har väsentlig betydelse för barnets utveckling.

När en av föräldrarna är förhindrad att utöva föräldransvaret utövar den andra föräldern själv föräldransvaret.

Om en av föräldrarna har avlidit eller är okänd, eller har frångagits sitt föräldransvar, ska den andra föräldern utöva föräldransvaret (artikel 151 i familjelagen).

3 Kan en annan person bli utsedd i föräldrarnas ställe om de är oförmögna eller ovilliga att utöva sitt föräldransvar över sina barn?

Föräldrar har företräde framför alla andra vad gäller rätten och skyldigheten att skydda sina barns rättigheter och intressen. Om föräldrarna inte utövar dessa rättigheter eller underlåter att uppfylla dessa skyldigheter, eller inte agerar i barnets intresse, vidtar staten åtgärder för att skydda barnets rättigheter och intressen (*åtgärder för att skydda barnets intressen*). Åtgärder för att skydda barnets intressen får vidtas till dess att barnet har full behörighet att ingå avtal, såvida inte familjelagen föreskriver annat (artikel 154 i familjelagen).

En domstol kan avlägsna ett barn från föräldrarna och placera det med en annan person, i ett familjehem eller på en institution om barnet är i fara och om avlägsnande är det enda sättet att skydda dess intressen i tillräcklig utsträckning, och om omständigheterna i fallet tyder på att föräldrarna efter en viss tid kommer att kunna återta ansvaret för barnets vård och uppfostran (artikel 174 i familjelagen).

En domstol kan även fatta beslut om att placera barn på en institution om de lider av psykosociala besvär i form av beteendesvärigheter, känslomässiga svårigheter, inlärningssvårigheter eller andra utvecklingssvårigheter, om barnet eller andra barn i familjen är i fara och det enda sättet att skydda barnets eller de andra barnen i familjens intresse är att placera barnet på en institution (artikel 175 i familjelagen).

En adoptivförälder kan ta hand om ett barn. Ett barn får endast adopteras om båda föräldrarna på ett socialkontor eller inför domstol har gett medgivande till adoption efter det att barnet är fött. Om barnet inte har uppnått åtta veckors ålder måste medgivandet återbekräftas efter det att barnet har uppnått åtta veckors ålder. Om så inte sker har det ingen rättslig verkan. Medgivande krävs inte från en förälder vars föräldransvar har återkallats eller som är permanent oförmögen att uttrycka sin vilja. Ett barn vars föräldrar är okända eller om det sedan ett års tid inte har varit känt var dess föräldrar är bosatta får också adopteras (artikel 218 i familjelagen). Adoption upphäver ett barns rättigheter och skyldigheter gentemot sina föräldrar och andra släktingar, och omvänt. Om en av föräldrarnas make/maka eller partner adopterar barnet upphävs inte barnets rättigheter och skyldigheter gentemot denna förälder och föräldrarnas släktingar, och omvänt (artikel 220 i familjelagen).

Beviljande av föräldransvar till en släkting är ett nytt rättsområde som införs genom familjelagen och som rör barnomsorg. Detta alternativ finns endast tillgängligt när ett barn inte har någon förälder i livet. Om det ligger i barnets intresse kan domstolen bevilja föräldransvar till en släkting som är villig att åta sig föräldransvaret och som uppfyller kraven för adoption enligt familjelagen. Familjelagen anger vem som anses vara en släkting i dessa fall: en person som är barnets anhörig genom släktskap i rakt uppstigande led i upp till två generationer eller i sidled i upp till fjärde ledet. Den person som beviljas föräldransvar får samma rättigheter och skyldigheter som barnets föräldrar skulle ha haft, och blir barnets rättsliga ombud. Den person som beviljas föräldransvar svarar för barnets underhåll. Om föräldransvar beviljas två släktingar som är gifta med eller i ett partnerskap med varandra, eller till en släkting och dennas make/maka eller parter som uppfyller kraven, beviljas ansvaret till båda parter och får inte beviljas endast till en (artikel 231 i familjelagen).

Domstolen utser en förmyndare för barn som inte har några föräldrar eller barn vars föräldrar inte tillhandahåller vård, och ger förmyndaren vårdnad om barnet (artikel 257 i familjelagen). Ett socialkontor eller domstol utser en speciell ("kollisions-")förmyndare (*kolizijski skrbnik*) till ett barn om barnets föräldrar utövar föräldransvar men har motstridiga intressen eller, när det gäller förmyndarskap, om barnets intresse står i konflikt med dess förmyndares intresse (artikel 269 i familjelagen).

4 Hur fastställs föräldransvaret för framtiden om föräldrarna skiljer sig eller separerar?

Föräldrar som inte längre lever ihop eller som planerar att separera måste komma överens om vem som ska ha vårdnaden om deras gemensamma barn. I samband med detta ska barnets bästa beaktas. Föräldrarna kan bestämma sig för att behålla gemensam vårdnad om sina barn, att den ena föräldern själv ska ges vårdnaden eller att dela upp barnen mellan sig. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Om föräldrarna når en överenskommelse om vårdnad kan de föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen slår fast att föräldrarnas avtal inte ser till barnens bästa avslår den förslaget. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse om vårdnad fattar domstolen beslut i frågan. Domstolen kan också på eget initiativ och i enlighet med bestämmelserna i familjelagen fatta beslut om andra åtgärder i syfte att skydda barnets intressen. När beslut fattas om vårdnad beslutar domstolen alltid också om underhåll för gemensamma barn och om umgänge med respektive förälder i enlighet med familjelagen. Domstolen utfärdar ett nytt beslut om vårdnad när detta krävs på grund av förändrade omständigheter eller på grund av barnets intresse (artikel 138 i familjelagen).

När en domstol annullerar ett äktenskap fattar den även beslut om vem som ska tilldelas vårdnaden om och ta hand om eventuella gemensamma barn som föräldrarna har och om barnens umgänge med respektive förälder i enlighet med denna lag. Innan detta sker måste den avgöra hur barnets eller barnens intressen ska garanteras på bästa sätt (artikel 98 i familjelagen).

Om föräldrarna lever åtskilda och inte har gemensam vårdnad om barnet fattar de i samförstånd, och med beaktande av barnets bästa, beslut i viktiga frågor som rör barnets utveckling. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Den förälder som har vårdnaden om barnet fattar beslut i frågor som rör barnets dagliga liv och deras stadigvarande bosättning, förutsatt att detta inte har en negativ inverkan på frågor som har väsentlig betydelse för barnets utveckling (artikel 151 i familjelagen).

5 Om föräldrarna sluter ett avtal om föräldransvar, vilka formella krav måste vara uppfylla för att avtalet ska vara rättsligt bindande?

Föräldrar som inte längre lever ihop eller som planerar att separera måste komma överens om vem som ska ha vårdnaden om deras gemensamma barn. I samband med detta ska barnets bästa beaktas. Föräldrarna kan bestämma sig för att behålla gemensam vårdnad om sina barn, att den ena föräldern själv ska ges vårdnaden eller att dela upp barnen mellan sig. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Om föräldrarna når en överenskommelse om vårdnad kan de föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen slår fast att föräldrarnas avtal inte ser till barnens bästa avslår den förslaget. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse om vårdnad fattar domstolen beslut i frågan (artikel 138 i familjelagen). En förlikning inför domstol eller ett domstolsbeslut om gemensam vårdnad ska innehålla ett beslut avseende barnets stadigvarande bosättning, vem av föräldrarna som ska motta korrespondens riktad till barnet samt avseende barnets underhåll (artikel 139 i familjelagen).

Föräldrar som inte längre lever ihop eller som planerar att separera, och föräldrar som lever tillsammans, måste komma överens om vem som ska försörja deras gemensamma barn. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse om underhåll av gemensamma barn fattar domstolen beslut i frågan (artikel 140 i familjelagen). Ett barn har rätt till umgänge med båda föräldrarna och båda föräldrarna har rätt till umgänge med barnet. Vid umgänge ska barnets bästa tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos och som har anförtratts vårdnad om barnet, eller en tredje person som barnet bor hos, måste avstå från att göra något som hindrar eller förhindrar barnet från att upprätthålla kontakt, och måste sträva efter att uppmuntra barnet att inta en positiv attityd till umgänget med den andra föräldern eller båda föräldrarna. Den förälder som har umgänge med barnet måste avstå från allt som skulle kunna hindra umgänge med och omvårdnad eller uppfostran av barnet. Föräldrar som inte bor ihop och som har för avsikt att separera ska komma överens om umgänget. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Om föräldrarna når en överenskommelse om vårdnad kan de föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen anser att överenskommelsen inte ligger i barnets intresse avslår den förslaget. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse om umgänge fattar domstolen beslut i frågan (artikel 141 i familjelagen).

Ett barn har även rätt till umgänge med andra familjemedlemmar, såvida detta inte strider mot barnets bästa. Hit räknas särskilt ett barns mor- och farföräldrar, syskon, halvsyskon, tidigare familjehemsföräldrar och någon av föräldrarnas tidigare eller nuvarande make/maka eller partner. Barnets föräldrar, barnet (om det är i stånd att förstå vikten av avtalet) och de personer som avses ovan ska enas om ett umgangesavtal. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Vid beslut om omfattningen av och formerna för umgänget måste barnets bästa beaktas. Om ovan nämnda personer når en överenskommelse om umgänge kan de även föreslå att en förlikning undertecknas inför domstol. Om domstolen slår fast att föräldrarnas avtal inte ser till barnens bästa avslår den förslaget. Om föräldrarna, barnet och de personer som avses i första stycket i denna artikel inte kan nå en överenskommelse beslutar domstolen om umgänge (artikel 142 i familjelagen).

6 Vilka alternativ finns det för att lösa konflikten utan att gå till domstol om föräldrarna inte kan komma överens om föräldransvaret?

Innan man föreslår att domstolen ska fatta beslut om barnets vårdnad och underhåll, eller barnets umgänge med föräldrar eller med andra personer, eller om frågor kopplade till utövandet av föräldrans ansvar som har väsentlig inverkan på barnets utveckling ska föräldrarna delta i en rådgivningsprocess vid ett socialkontor såvida inte en av föräldrarna är mentalt oförmögen, eller en av makarna är bosatt utomlands, eller är försvunnen eller bosatt på okänd ort. Om det handlar om umgänge med en annan person måste den personen och barnet (om barnet ansöker om umgänge) delta i rådgivning innan ansökan inges.

Syftet med rådgivningen är att uppmärksamma föräldrarna, eller andra personer, på kravet att beakta barnets bästa när umgänge med barnet planeras, den positiva inverkan som en uppgörelse i godo om detta har på barnet, samt medlingens syfte.

Rådgivning ska också äga rum innan ansökan inges om att ett nytt beslut ska fattas gällande någon av de frågor som anges i första stycket i denna artikel. Föräldrar eller de personer som avses ovan ska delta i rådgivningen utan ombud. Ett socialkontor kan följa upp rådgivningen med en medlingsprocess om föräldrarna eller de personer som avses ovan ger sitt samtycke. Dessa personer kan även delta i en medlingsprocess som tillhandahålls av andra tillhandahållare (artikel 203 i familjelagen).

Medling kan ske innan, under eller efter domstolsprövningen och kan omfatta bistånd avseende överenskommelser som rör personliga förbindelser och förmögenhetsförhållanden. Medling utförs främst innan domstolsprövningen inleds, i syfte att utforma en ansökan om äktenskapsskillnad i samförstånd eller en ansökan om förlikning inför domstol vad avser barnets vårdnad, underhåll och umgänge med föräldrarna eller andra personer, eller frågor gällande föräldrans ansvar som har en väsentlig inverkan på barnets utveckling. Medling under domstolsprövning utförs enligt lagen om alternativa system för tvistlösning. Även om parterna eller deltagarna i förfarandet har samtyckt till att inleda medling kan domstolen avslå ansökan och inte vilandeförklara målet om man under ett förfarande som rör ett barn anser att en vilandeförklaring inte skulle främja barnets intressen. (artikel 205 i familjelagen).

7 I vilka frågor kan en domare fatta beslut om barnet om föräldrarna går till domstol?

Domstolen kan besluta att en förälder ska ha vårdnaden om samtliga barn, att barnen ska delas mellan föräldrarna eller att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om barnen. Domstolen kan också på eget initiativ och i enlighet med bestämmelserna i familjelagen fatta beslut om andra åtgärder i syfte att skydda barnets intressen. När beslut fattas om vårdnad beslutar domstolen alltid också om underhåll för gemensamma barn och om umgänge med respektive förälder i enlighet med familjelagen. Domstolen utfärdar ett nytt beslut om vårdnad när detta krävs på grund av förändrade omständigheter eller på grund av barnets intresse (artiklarna 138 och 139 i familjelagen).

Domstolen fattar även beslut om underhållsbidrag till barnet och om umgänge (artiklarna 105a, 106 och 106a i lagen om äktenskap och familjerelationer [*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*]).

Vid beslut om umgänge med barnet beaktar domstolen framför allt barnets bästa. Om den förälder som barnet bor hos förhindrar umgänge mellan barnet och den andra föräldern och umgänge inte ens kan ske med specialisthjälp från de sociala myndigheterna får domstolen på begäran av den andra föräldern besluta om att frånta den förälder som förhindrar umgänge vårdnaden och anförtro barnet till den andra föräldern, om domstolen anser att den andra föräldern kommer att möjliggöra umgänge och detta är enda sättet att främja barnets intressen. Domstolen utfärdar ett nytt beslut om umgänge med föräldrar när så krävs på grund av förändrade omständigheter och för barnets bästa. (artikel 141 i familjelagen). Domstolen kan upphäva eller begränsa umgängesrätten som en del av en åtgärd i syfte att skydda barnets intressen (artikel 173 i familjelagen).

När beslut fattas om vårdnad och underhåll av barnet, umgänge, utövandet av föräldrans ansvar och beviljande av föräldrans ansvar till en släkting tar domstolen även hänsyn till barnets åsikt, antingen genom att låta barnet själv komma till tals eller via ett yttrande från en person som barnet litar på och som barnet själv har valt ut, förutsatt att barnet kan förstå betydelsen av och konsekvenserna av ett sådant yttrande. När det gäller barnets intressen tar domstolen hänsyn till socialkontorets åsikt när en sådan åsikt har inhämtats enligt civilprocesslagen för andra mål än tvistemål (artikel 143 i familjelagen).

Vid beräkningen av underhållsbidraget till ett barn måste domstolen beakta barnets bästa och fastställa ett tillräckligt stort belopp för att garantera barnets positiva fysiska och psykiska utveckling. Underhållet måste täcka alla barnets levnadsomkostnader, särskilt kostnader för boende, mat, kläder, skor, omvårdnad och skydd, utbildning, skolgång, fritids- och nöjesaktiviteter samt andra särskilda behov (artikel 190 i familjelagen).

8 Om domstolen beslutar att en förälder ensam ska ha vårdnaden om barnet, innebär det att han eller hon kan fatta beslut i alla frågor som rör barnet utan att först samråda med den andra föräldern?

Om föräldrarna lever åtskilda och inte har gemensam vårdnad om barnet fattar de i samförstånd, och med beaktande av barnets bästa, beslut i viktiga frågor som rör barnets utveckling. Om de inte själva kan komma överens i frågan kan de få hjälp av ett socialkontor. De kan även, om de så önskar, få hjälp av en medlare. Den förälder som har vårdnaden om barnet fattar beslut i frågor som rör barnets dagliga liv och deras stadigvarande bosättning, förutsatt att detta inte har en negativ inverkan på frågor som har väsentlig betydelse för barnets utveckling. En domstol fattar beslut i de fall där föräldrarna inte kan komma överens i frågor som har väsentlig betydelse för barnets utveckling (artikel 151 i familjelagen).

9 Om domstolen bestämmer att föräldrarna ska ha gemensam vårdnad om ett barn, vad innebär det i praktiken?

Det innebär att båda föräldrarna har samma ansvar för barnets uppföstran och utveckling och att båda måste ta hand om barnet.

10 Till vilken domstol eller myndighet ska jag vända mig om jag vill göra en ansökan om föräldrans ansvar? Vilka formella krav måste vara uppfyllda och vilka handlingar ska jag bifoga till min ansökan?

Distriktsdomstolarna (*okrožna sodišča*) har **materiell behörighet** i sådana ärenden (artikel 10 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål [*Zakon o nepravdnem postopku*]).

Domstolen inom vars domkrets personen som ansökan riktas mot har sin stadigvarande bosättning eller säte har allmän **territoriell behörighet**. Om en domstol inleder ett förfarande på eget initiativ har domstolen inom vars domkrets personen som förfarandet avser har sin stadigvarande bosättning allmän territoriell behörighet. Om förfarandet endast har en deltagare har domstolen inom vars domkrets deltagaren har sin stadigvarande bosättning eller säte allmän territoriell behörighet. Om deltagaren inte har stadigvarande bosättning i Slovenien fastställs allmän territoriell behörighet utifrån deltagarens tillfälliga bosättning. Om deltagare utöver sin stadigvarande bosättning även har en tillfällig bosättning på annan ort, och det på grund av rådande omständigheter kan antas att de kommer att bo där under en lång tid, har domstolen inom vars domkrets deltagaren tillfälligt är bosatt också allmän territoriell behörighet. Om en domstol i Slovenien har behörighet att fatta beslut och det inte kan fastställas vilken domstol i Slovenien som har allmän territoriell behörighet fastställer Högsta domstolen i Slovenien (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) vilken domstol som har allmän territoriell behörighet (artikel 11 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Om det i en underhållstvist är den underhållsberättigade som är kârändare har domstolen på den ort där kârändaren är stadigvarande eller tillfälligt bosatt behörighet, utöver den domstol som har allmän territoriell behörighet. Om det i en underhållstvist är den underhållsberättigade som är kârändare har domstolen på den ort där kârändaren är stadigvarande eller tillfälligt bosatt behörighet, utöver den domstol som har allmän territoriell behörighet (artikel 50 i civilprocesslagen [*Zakon o pravdnem postopku*]).

Såvida inte lagen föreskriver annat tillämpas bestämmelserna i civilprocesslagen på motsvarande sätt vid andra mål än tvistemål.

En ansökan i andra mål än tvistemål ska innehålla en beskrivning av det förhållande eller den situation som domstolen ska fatta beslut om, omständigheter som är av betydelse för beslutet och bevisning som styrker dessa omständigheter, övrig information som måste ingå i ansökan samt deltagarnas identifikationsuppgifter i enlighet med de regler som fastställs i civilprocesslagen (artikel 23 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Parterna och andra deltagare i förfarandet måste väcka talan, inge överklaganden och andra ansökningar på **slovenska eller på det nationella minoritetsspråk** som används som officiellt språk vid den berörda domstolen (artikel 104 i civilprocesslagen). En stämningsansökan ska innehålla ett specifikt huvudyrkande och sidoyrkanden, de faktiska omständigheter som käranden anför till stöd för sitt yrkande, bevisning som styrker dessa omständigheter, och övrig information som måste ingå i en stämningsansökan i enlighet med de regler som fastställs i civilprocesslagen (artikel 180 i civilprocesslagen). Såvida inte lagen föreskriver annat ska domstolsavgifter betalas när ansökan om att påbörja ett förfarande inges (artikel 39 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Enligt civilprocesslagen omfattar en ansökan en talan, ett svaromål, rättslig prövning och andra utsagor, förslag eller meddelanden som inges utanför förfarandet. Ansökningar måste vara begripliga och innehålla alla uppgifter som krävs för en domstolsförhandling. De måste framför allt innehålla följande: en hänvisning till domstolen, parternas namn, uppgifter om var parterna är stadigvarande eller tillfälligt bosatta eller har sitt säte, namnen på parternas rättsliga företrädare eller ombud, föremålet för tvisten och innehållet i käromålet.

Käranden måste underteckna ansökan, såvida inte ansökans form gör detta omöjligt. Kärandens egenhändiga namnteckning eller elektroniska signatur (som är likvärdig med en handskriven namnteckning) anses vara en underskrift i original. Om en kärande inte är skrivkundig eller är oförmögen att underteckna ansökan ska den förse med ett fingeravtryck i stället för en underskrift. Om domstolen tvivlar på en ansökans äkthet kan den utfärda ett beslut om att ansökan måste förse med en bestyrkt underskrift. Detta beslut kan inte överklagas. Om käromålet innehåller ett yrkande måste käranden i ansökan anför vilka faktiska omständigheter som ligger till grund för ansökan och vid behov styrka dessa (artikel 105 i civilprocesslagen).

En ansökan är en skriftlig ansökan i fysisk eller elektronisk form. En skriftlig ansökan är en ansökan som har fyllts i för hand eller som har skrivits ut och undertecknats av sökanden själv (fysisk ansökan) eller en elektronisk ansökan som har undertecknats med hjälp av en elektronisk signatur som är likvärdig med en handskriven namnteckning (ansökan i elektronisk form). En fysisk ansökan ska inges med post, med hjälp av kommunikationsteknik, direkt till det berörda organet eller personligen av en person som har som yrke att inge ansökningar. En ansökan i elektronisk form ska inges elektroniskt till rättsväsendets informationssystem. Rättsväsendets informationssystem ger automatiskt en bekräftelse på att ansökan har tagits emot. Ansökningar kan också inges med hjälp av de föreskrivna formulären eller andra formulär. Utan att det påverkar tillämpningen av andra förordningar måste innehållet i formulär som inlämnas i elektronisk form vara identiskt med föreskrivna formulär för fysiska ansökningar (artikel 105b i civilprocesslagen).

Om käromålet innehåller ett yrkande måste käranden i ansökan anför vilka faktiska omständigheter som ligger till grund för ansökan och vid behov styrka dessa.

Ansökningar som måste översändas till motparten måste inges till domstolen i så många exemplar som domstolen och motparten kräver och i en form som gör det möjligt för domstolen att översända dem. Detta gäller även bilagor. Ansökningar och bilagor som inges elektroniskt och som måste översändas till motparten översänds i ett enda exemplar. Domstolen gör sedan så många elektroniska kopior eller fotokopior som motparten behöver. Om motparten består av mer än en person med en gemensam rättslig representant eller ombud översänds ansökningar och bilagor till alla personer gemensamt i ett enda exemplar (artikel 106 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

11 Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall? Finns det något brådskande förfarande?

Domstolen fattar beslut i frågor som gäller rättslig status och familjeförhållanden i andra mål än tvistemål (kapitel X i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål).

Rättsliga frågor enligt familjelagen som rör förhållandet mellan föräldrar och barn, adoption, överföring av föräldraansvar till släktingar, familjehem och förmyndarskap handläggs som prioriterade ärenden. Om det i familjelagen fastställs att en domstol är behörig att besluta i frågor enligt denna lag är det distriktsdomstolarna som har materiell behörighet i första instans, såvida inte annat föreskrivs i annan lagstiftning (artikel 14 i familjelagen).

En distriktsdomstol fattar beslut efter ett vanligt tvistemålsförfarande, om inte lagen föreskriver att ett annat mål än tvistemål ska användas. Domstolar handlägger frågor som regleras av lagen om äktenskap och familjerelationer som prioriterade ärenden (artikel 10a i lagen om äktenskap och familjerelationer).

I familjelagen anges att domstolen ska utfärda ett tillfälligt föreläggande i ett förfarande för att skydda barnets intresse om det med sannolikhet påvisas att barnets intresse hotas (artikel 161 i familjelagen).

Enligt civilprocesslagen för andra mål än tvistemål utfärdas tillfälliga förelägganden för att skydda barnets intresse enligt villkoren i familjelagen i enlighet med förfarandet som föreskrivs i lagen om säkerhetsåtgärder.

12 Kan jag få rättshjälp för att täcka kostnaderna för förfarandet?

Ja, rättshjälp kan ges för att täcka kostnaderna för förfarandet. Ordföranden för distriktsdomstolen fattar beslut om beviljande av rättshjälp (artikel 2 i lagen om rättshjälp [*Zakon o brezplačni pravni pomoči*]).

Enligt denna lag kan rättshjälp beviljas för juridisk rådgivning, ett juridiskt ombud och andra juridiska tjänster som anges i lag, för alla former av juridiskt skydd inför alla allmänna domstolar och specialdomstolar i Slovenien, inför Sloveniens författningsdomstol (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*) och inför alla myndigheter, institutioner och personer i Slovenien som har behörighet när det gäller att lösa tvister utanför domstol, och för att slippa betala rättegångskostnader (artikel 7 i lagen om rättshjälp).

Följande har rätt till rättshjälp: 1) slovenska medborgare, 2) utländska medborgare som är stadigvarande eller tillfälligt bosatta i Slovenien och statslösa personer som är lagligt bosatta i Slovenien, 3) andra utländska medborgare på grundval av ömsesidiga villkor eller på villkor och i ärenden som definierats i internationella fördrag som Slovenien är bundet av, 4) icke-stalliga organisationer och ideella föreningar som bedriver verksamhet av allmänt intresse, och som är registrerade i respektive register i enlighet med tillämplig lagstiftning, vid tvister i samband med genomförandet av de verksamheter av allmänt intresse eller det syfte som de inrättades för, 5) andra personer som i lagen eller ett internationellt fördrag som Slovenien är bundet av ges rätt till rättshjälp (artikel 10 i lagen om rättshjälp).

En person som har rätt till rättshjälp kan begära rättshjälp när som helst under förfarandet (dvs. när ett utomrättsligt eller rättsligt förfarande inleds och när som helst under pågående förfaranden). För att kunna fatta beslut om en begäran om tilldelning av rättshjälp fastställs sökandens ekonomiska situation, samt andra förhållanden som anges i denna lag (vanlig rättshjälp) (artikel 11 i lagen om rättshjälp).

13 Går det att överklaga ett beslut om föräldraansvar?

Det går att överklaga distriktsdomstolens beslut om föräldraansvar till en appellationsdomstol (*višje sodišče*) (artikel 36 i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål). Överklagandet ska inges till den domstol som meddelade som i första instans, och i så många exemplar som domstolen och motparten behöver (artikel 342 i civilprocesslagen).

14 I vissa fall kan det vara nödvändigt att göra en ansökan till en domstol eller till en annan myndighet för att få ett beslut om föräldraansvar verkställt. Vilket förfarande ska tillämpas i sådana fall?

Verkställighetsförfaranden fastställs i lagen om verkställighet och säkerhetsåtgärder (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). Om inte annat föreskrivs i lag har den lokala domstolen (*okrajno sodišče*) materiell behörighet i fråga om verkställighet (artikel 5 i lagen om verkställighet och säkerhetsåtgärder).

Den domstol som har allmän territoriell behörighet i fråga om ansökningar om verkställighet av ett domstolsavgörande om vårdnaden om ett barn och själva verkställigheten är domstolen inom vars domkrets den person som tilldelats vårdnaden är stadigvarande eller tillfälligt bosatt, eller domstolen inom vars

domkrets den person som ansökan om verkställighet har ingetts mot är stadigvarande eller tillfälligt bosatt. Domstolen på den ort där barnet befinner sig har även allmän territoriell behörighet i fråga om direkt verkställighet (artikel 238e) (artikel 238a i lagen om verkställighet och säkerhetsåtgärder).

I ett verkställighetsbeslut åläggs skyldigheten att överlämna barnet den person mot vilken verkställighet söks, den person vars vilja överlämnandet av barnet beror på och den person som barnet befinner sig hos när beslutet utfärdas. I verkställighetsbeslutet meddelar domstolen att skyldigheten att överlämna barnet även gäller varje annan person som barnet befinner sig hos när verkställigheten utförs (artikel 238c i lagen om verkställighet och säkerhetsåtgärder). Med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet och för att skydda barnets bästa avgör domstolen hur beslutet om vårdnaden om barnet ska verkställas. Domstolen kan antingen ålägga den person mot vilken verkställigheten söks att betala böter eller besluta att hämta barnet och överlämna det till den person som har tilldelats vårdnaden (artikel 238č i lagen om verkställighet och säkerhetsåtgärder).

15 Hur får jag ett beslut om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat erkänt och verkställt i den medlemsstat där jag bor?

Ett domstolsavgörande om föräldraansvar erkänns och verkställs i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003. Domstolen använder sig av ett annat mål än tvistemål enligt bestämmelserna i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål.

16 Till vilken domstol i den medlemsstat där jag bor ska jag vända mig för att överklaga erkännandet av ett beslut om föräldraansvar som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat? Vilket förfarande är tillämpligt i sådana mål?

Alla distriktsdomstolar är behöriga att handlägga ansökningar om verkställighet.

Den domstol som förklarade ett domstolsavgörande verkställbart är behörig att pröva ett överklagande av ett domstolsavgörande om verkställbarhet.

Domstolen använder sig av ett annat mål än tvistemål enligt bestämmelserna i civilprocesslagen för andra mål än tvistemål.

Förteckning över distriktsdomstolar(244 kB) (244 Kb)   (244 Kb)

17 Vilken lag tillämpas i föräldraansvarsfrågor om barnet eller parterna inte bor i den medlemsstaten eller har olika medborgarskap?

Enligt lagen om internationell privaträtt och förfaranden (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) prövas mål om förhållandet mellan föräldrar och barn i det land där de är medborgare. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder tillämpas lagen i det land där samtliga är stadigvarande bosatta. Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder och inte är stadigvarande bosatta i samma land tillämpas lagen i det land som barnet är medborgare i (artikel 42).

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 11/08/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.